

Leg. 159

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie ułatwień dotyczących się odbywania ćwiczeń wojsk. i o wniosku posła Milana w sprawach wojskowych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 5. maja 1900 uchwalił W. Sejm:

1. poleca się Wydziałowi kr. ażeby dołożył wszelkich starań u c. k. Rządu, celem wyjednanania dla nieczynnych żołnierzy obrony krajowej, powoływanych do odbywania ćwiczeń wojskowych takich samych co do czasu odbywania tych ćwiczeń ułatwień, jakie reskryptem c. k. Ministerstwa Obrony krajowej z dnia 5. marca 1898 l. 5738/1246. II.a, na rok 1898 zostały przyznane, także na rok 1900 i następne lata.

2. wniosek posła Milana z dnia 9. kwietnia 1900 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

W wykonaniu polecenia 1. udzielił Wydział kr. odezwą z 6. czerwca 1900 l. W. 31882 c. k. Prezydium Namiestnictwa uchwałę W. Sejmu popierając ją należycie, z prośbą o wyjednanie u c. k. Rządu przychylnego onej załatwienia.

W odpowiedzi otrzymał Wydział kr. odezwę c. k. Prezydium Namiestnictwa z 23. czerwca 1900 l. 6274/pr. wraz z reskryptem c. k. Ministerstwa Obrony krajowej z 4. marca 1900 l. 5884/1249 II. a, którym przyznano nieczynnym żołnierzom obrony krajowej na rok 1900 takie same ułatwienia co do czasu odbywania ćwiczeń, jakie im przyznane były w roku 1898 — którą to odpowiedzią załatwiony został także częściowo ustęp 3. wniosku posła Milana.

Jakkolwiek ułatwienia te przyznane zostały tylko na rok 1900 a nie także na następne lata, czego W. Sejm się domagał, komisja administracyjna, mając na uwadze, że c. k. Ministerstwo Obrony krajowej już trzy po sobie następujące lata ułatwień tych udziela, tudzież że reskrypt c. k. Ministerstwa Obrony krajowej wydany został 4. marca 1900 a więc przed powziętą przez Wysoki Sejm uchwałą z 5. maja 1900, że zatem spodziewać się należy, iż Zarząd wojskowy zarządzając ćwiczenia i nadal uwzględniać będzie wedle możliwości stosunki ekonomiczne kraju i żądania interesowanych czynników, nie uważa za pożądanę ponawiać przynajmniej w obecnej chwili sprawy w mowie będącej powzięciem jakiegokolwiek uchwały.

Co do reszty postulatów wniosku posła Milana mianowicie: co do pierwszego dotyczącego zupełnego odszkodowania rekrutów, rezerwistów i landwerzystów i zwrot kosztów za podróże do odbycia przepisanej służby wojskowej i z powrotem, we wszystkich wypadkach stawiennictwa, który częściowo załatwiony został rezolucją W. Sejmu z 23. kwietnia 1900 wzywającą c. k. Rząd, aby bez względu na podnieszone przez Dyrekcyę kolejowe trudności i formalności i bez względu na ubytek dochodów kolejowych, kierując się zasadą ludzkości i sprawiedliwości, wyjednał

i wprowadził dla powoływanych na ćwiczenia urlopników (rekrutów) rezerwistów i landwerzystów bezpłatną jazdę kolejami państwowymi i prywatnymi z miejsca ich pobytu do miejsca zbornego i napowrót, otrzymał Wydział kr. w odpowiedzi na tę rezolucję pismo c. k. Prezydium Namiestnictwa z 5. września 1900 l. 9456/pr. treści: „że c. k. Minister kolei żelaznych w załatwieniu sprawozdania Wydziału kr. z dnia 28. kwietnia 1900 oświadczył: iż austro-węgierskie Zarządy kolejowe, kierując się daleko idącą względnością, przyznały urlopnikom i t. d. udającym się na ćwiczenia wojskowe i powracającym z miejsca zbornego do miejsca pobytu prawo korzystania z nader niższej taryfy wojskowej za okazaniem odpowiednich legitymacji — że Ministerstwo kolei żelaznych brało sprawę tę kilkakrotnie pod najściślejszą rozważę, której wynikiem było odrzucenie odnośnych próśb, ponieważ niekorzystne rezultaty ruchu kolei państwowych, nie pozwalały na zaprowadzenia tego uwolnienia, któreby spowodowało znaczny ubytek w dochodach — a nadto pociągnęłoby za sobą utrudnienie ekspedycji i konieczność zastosowania kosztownych środków kontroli, że c. k. Ministerstwo kolei żelaznych niemoże porzucić odmownego stanowiska także w obec uchwały W. Sejmu, jakkolwiek ubolewa, że przedstawione okoliczności niepozwalają na uczynienie zadość w wyższym niż dotychczas stopniu względem ludzkości i sprawiedliwości w uchwale W. Sejmu podniesionym;

wreszcie, że z tych samych powodów nie można się spodziewać, aby zarządy kolei prywatnych przyznały wolną jazdę udającym się na ćwiczenia wojskowe i powracającym z nich urlopnikom, rekrutom, rezerwistom i landwerzystom“.

Zdaniem Wydziału krajowego, które komisya administracyjna podziela po dwukrotnem oświadczeniu się odmownem c. k. Ministerstwa kolei żelaznych, ponowne wezwanie c. k. Rządu o przychylnie tej sprawy załatwienie nie odniosłoby skutku.

Ustęp 2-gi wniosku posła Milana, żądający, aby wszelkie szkody materyalne, jakie ponosi wojskowy przez to, jeżeli nie z własnej winy podczas służby wojskowej nabawi się choroby lub kalectwa, były jemu, względnie jego rodzinie ze skarbu wojskowego w zupełności wynagrodzone, może tylko wydaniem odpowiedniej ustawy być załatwiony, w obowiązujących bowiem obecnie przepisach wojskowych niema żadnych postanowień co do wynagrodzeń, o których mowa.

Co do 4-go wniosku tegoż posła, wyrażającego życzenie, ażeby obowiązani czy do popisu, czy do służby wojskowej lub ćwiczeń, którzy zamierzają stałe lub na pewien okres czasu zamieszkać po za granicami państwa, byli wolnymi od obowiązków stawiennictwa, za złożeniem przyrzeczenia, że się stawiają na wypadek mobilizacji wykazując powołane w sprawozdaniu Wydziału krajowego ustawy i przepisy, normujące sposoby, w jakie mieszkający po za granicami Państwa popisowi, urlopowani rekruci lub rezerwiści i landwerzyści — obowiązki stawiennictwa spełniać mają i że ułatwienia w tym względzie są bardzo znaczne, że na dalsze niema widoków; z którego to powodu Wydział krajowy uchwalenia żądanej rezolucji nie wnosi, a komisya administracyjna z tem się zgadza.

Ostatni ustęp wniosku posła Milana dotyczy dawania urlopnikom starych mundurów wojskowych, w którym to względzie przepisy wojskowe nie zawierają żadnej normy.

Z uwagi, że wnioski posła Milana i tow. sięgają dalej, aniżeli na to zezwalają obowiązujące przepisy wojskowe, że jednak nie można im odmówić słusznego uzasadnienia wobec okoliczności, że służba wojskowa i ćwiczenia wojskowe odbywają się w interesie całego państwa, że ciężary z tego powodu bądź przez gminy, bądź też przez same jednostki ponoszone, są ze względu na niepomyślny stan ekonomiczny naszego kraju, a w szczególności ludu wiejskiego bardzo dotkliwe, z uwagi, że urzędnicy i funkcyonaryusze Władz cywilnych, wysłani w sprawach urzędowych otrzymują nie tylko koszta podróży do miejsca, do którego zostali wysłani i powrotu do domu, ale także dzienne wynagrodzenie (dyety) niesprawiedliwą i niesłuszną jest więc rzeczą, że rekruci, rezerwiści i t. d. w tym względzie po macoszemu są traktowani, przychodzi komisya administracyjna do zdania, że ciężary te o ile możności Państwo ponosić powinno, wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm wzywa c. k. Rząd do przeprowadzenia w drodze ustawy :

1) ażeby rekruci, rezerwiści i landwerzyści otrzymali zupełne odszkodowanie i zwrot kosztów za podróże do odbycia przepisanej służby wojskowej i z powrotem do domu we wszystkich wypadkach stawiennictwa.

2) aby wszelkie szkody materyalne, jakie ponosi wojskowy przez to, jeżeli się nie z własnej winy podczas służby wojskowej nabawi choroby lub kalectwa, były jemu, względnie rodzinie jego, ze skarbu wojskowego w zupełności wynagrodzone.

3) ażeby wszyscy, obowiązani do służby wojskowej synowie rolników byli na czas żniw zwalniani od służby, a do ćwiczeń wojskowych powoływani tylko w czasie wolnym od zasiewów i żniw. Osobliwie, ażeby ciężkie stosunki gospodarskie, czy rodzinne wystarczały do zwolnienia zupełnego urlopnika od ćwiczeń wojskowych.

4) aby urlopnikom biednym, którzy odbyli 2. lub 3. letnią służbę wojskową, dawano w chwili urlopowania stare mundury wojskowe, zamiast je sprzedawać za bezcen przekupniom.

Przewodniczący :

Szeptycki.

Sprawozdawca :

Dworski.

